

Öppna Sverige!

Verksamhetsberättelse
2008

Innehållsförteckning

2008 var året då...	5
Förord	6
Representantskapsmötet på Sommarsol	7
Opinionsbildning	8
Intressepolitiken	10
Medlemsservice	13
Internationellt arbete	14
Yttranden och synpunkter	15
Förbundskansliet	16
Förbundets organisation	17
Representation	18
Förkortningar	19
Årsredovisning	21
Förvaltningsberättelse	21
Resultaträkning	22
Balansräkning	23
Redovisnings- och värderingsprinciper, not 1	24
Not 2-4	25
Not 5-7	26
Not 8-11	27
Not 12-15	28
Kassaflöderanalys	29
Styrelsens och revisorernas underskrifter	30
Revisionsberättelse	31

2008 var året då...

... tidningen SHT fick uppfräschad design och DHRs och SHTs nya hemsidor såg dagens ljus i mars.

... nya lagar inom sjukförsäkringen infördes som påverkar den ekonomiska situationen för många av DHRs medlemmar. DHR är mycket kritiskt till försämringarna och arbetade intensivt under året med frågan. I maj uppvaltade vi socialförsäkringsministern, vi tillskrev alla ledamöter i riksdagens socialförsäkringsutskott, och skrev ett flertal remissyttranden över utredningsförslagen. I samband med att de nya reglerna skulle antas höll DHRs förbundsordförande inledningsanförandet vid en stor manifestation i juni 2008 utanför Riksdagen.

... ”Marschen för Tillgänglighet” den 24 maj genomfördes på inte mindre än 18 orter - många av dessa initierade av DHR-avdelningar och distrikt.

... riksdagen i maj beslutade om en ny diskrimineringslag som, trots DHRs aktiva påverkansarbete om att otillgänglighet ska klassas som diskriminering och att den utredning som föregick propositionen föreslog detta saknade otillgänglighet som diskrimineringsgrund i den slutliga diskrimineringslagen.

... DHRs kampanj ”Öppna Sverige” drogs igång vid representantskapsmötet efter att ha smygstartat i juli i Almedalen. Kampanjen har underrubriken ”för tillgänglighet och användbarhet”.

... EU-kommissionen i juli lade ett förslag till antidiskrimineringsdirektiv där otillgänglighet föreslogs klassas som diskriminering. DHR arbetade under hösten intensivt för att påverka direktivets inriktning, bland annat genom att träffa europaparlamentariker som sitter i det utskottet som har ansvar för direktivet.

... LSS-kommittén i augusti lade sitt slutbetänkande ”Möjlighet att leva som andra”.

... DHR i september tillsammans med Förbundet Unga Rö

relsehindrade och SHIF för andra gången genomförde ett läger på Bosön med temat ”Idrott och politik” för medlemmar under 40.

... Folkhälsoinstitutet i oktober presenterade rapporten ”Onödig ohälsa” där det konstaterades att 1/3 av ohälsan är onödig och bland annat beror på bristande tillgänglighet, stillasittande, låg inkomst och är allra störst bland personer med nedsatt rörelseförmåga.

...regeringen den 4 december, som en följd av riksdagens tidigare godkännande, beslöt att Sverige ska tilltråda FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sverige anslöt sig dessutom till ett frivilligt protokoll till konventionen som innebär att den som upplever sina rättigheter kränkta kan klaga till en övervakningskommitté. Ett ratifikationsinstrument överlämnades till FN den 15 december 2008.

...bland annat bildandet av nätverket ”Riksdagsmän för döds- hjälp” gjorde att en omfattande debatt om dödshjälp drog igång i media. Som ett resultat av DHRs etiska nätverks aktiva påverkansarbete under december skapades redan till årsskiftet 2008/09 ett nätverk: ”Riksdagsmän mot dödshjälp”.

... då SJ i december stoppade bokningen till X2000-tågernas rullstolsplatser. Tekniskt fel var anledningen men ingen back-up fanns vilket betydde att personer som använder rullstol inte kunde boka eller åka med X2000 under jul och nyårshelgerna.

... vi uppvaltade arbetsmarknadsdepartementet. Det huvudsakliga kravet vi förde fram var att krafttag måste tas när det gäller förändrade attityder på arbetsmarknaden till personer med funktionsnedsättning. Ett möte genomfördes också med Folkpartiet med anledning av partiet skall ta fram ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program.

... vänsterpartiet bjöd in DHR till en diskussion om bidrag eller ej till tillgänglighetsskapande åtgärder.

Förord: 2008 -ett innehållsrikt år

Jag kommer minnas 2008 som året då vi kastade oss ut i det okända och testade en hel rad, för DHR, nya grepp. Med regelbundenhet började vi träffa vårt ungdomsförbund Unga Rörelsehindrade ungefär en gång i månaden för att stämma av med varandra vad som var på gång och för att identifiera de mäsor, kurser, ageranden vi skulle kunna genomföra, och också genomförde, tillsammans. Vi arbetar nu för att detta samarbete skall spridas i förbundet.

Vi började öppna Sverige i Almedalen där vi för första gången var på plats hela Politikerveckan, representanter från förbundsstyrelsen, förbundskansliet och förbundet Unga Rörelsehindrade, med kampanjen "Öppna Sverige!" för att uppmärksamma den otillgänglighet som fortfarande utestänger. Vi kommer fortsätta att på olika sätt arbeta med "Öppna Sverige!" till dess Nationella handlingsplanen går i mål vid utgången av 2010.

2008 var också året med långa diskussioner i Förnyelsegruppen kring var DHR står i dag och vart vi vill vara på väg. En förnyelsegrupp där flera olika perspektiv finns representerade. Förbundet vill stötta avdelningar och distrikt i den lokala förnyelsen och vi är mycket glada att vi i slutet av året fick besked om finansiering av en treårig projektanställning av Organisationsutvecklare, från Bidragsstiftelsen. En rekrytering som vi hoppas skall innebära en värdefull nytändning och en bättre möjlighet till dialog med förbundet.

Vid representantskapet 2008 använde vi oss för första gången av Åsiktstorgstorg, en modell som gav ledamöterna möjligheter att välja diskussionsämne och att samtala under friare men ändå dokumenterade former. Resultatet av detta använder vi nu i planeringen framåt.

2008 var också året då vi på allvar tog till oss den digitala möjligheten till kommunikation och informationsutbyte i och med att såväl DHR som Svensk Handikaptidskrift lanserade nya hemsidor. Besökarantalet växer stadigt. Nästa steg är att bli ännu bättre på information till våra medlemmar genom att tillhan-

dahålla den via hemsidan istället för att skicka tjocka pappersbuntar till avdelningar och distrikt, som sedan kanske inte når längre.

Många för oss oerhört viktiga och många gånger livsavgörande frågor var uppe på den politiska dagordningen. Vi inledde året med att fortsätta kampen för att bristande tillgänglighet skulle komma med i nya diskrimineringslagstiftningen. De under året föreslagna och beslutade, men ännu inte fullt ut genomförda, förändringarna i socialförsäkringssystemet befarar vi kommer påverka många av våra medlemmar som inte har något arbete.

Förbundets arbete kantades också under stor del av 2008 av den förestående LSS-utredningens betänkande som när det överlämnades efter sommaren visade att våra farhågor besannats, man föreslår stora besparingar och nedskärningar vilket kommer begränsa människors liv i stor omfattning. Remissomgången är nu avslutad och vi fortsätter vårt arbete för att påtala innebörden om förslaget blir verklighet.

Tillgänglighet till byggd miljö och till kommunikationer fick under året en del uppmärksamhet, om än väl sent, i och med den strategi som regering lade fram. Den innehöll dock inte mycket nytt utan mest vackra ord vi hört förut.

Även om våra frågor behandlats politiskt saknar vi fortfarande det perspektivskifte som skulle göra funktionshinderperspektivet till en naturlig del inom varje politikområde. Något jag tror är en förutsättning för en verklig förändring.

I och med beslutet att tillträda konventionen, som fattades under slutet av året, har vi fått ett nytt starkt verktyg i vår kamp för ett samhälle där personer med funktionsnedsättning kan leva delaktigt och jämlikt. Nu måste vi lära oss använda detta nya redskap. Vi ska i varje fråga om mänskliga rättigheter hänvisa till konventionen, vi ska i varje område fråga oss själva, politiker, tjänstemän och andra runt omkring, uppfylls de krav konventionen ställer?

Av olika omständigheter har det också varit ett lite rörigt år internt, med

Maria Johansson
förbundsordförande

byte av kassaförvaltare vid två tillfällen, flera nyanställda på förbundskansliet samt förbundssekreterare endast på halvtid, och en omorganisation som innebar att vi strax före årsskiftet fick två samordnartjänster på förbundskansliet. Alla förändringar sammantaget påverkade naturligtvis vår kapacitet, men förbundskansliets personal och styrelseledamöter hanterade detta beundransvärt.

Ett bevis för detta är inte minst de positiva siffror när det gäller antalet nya medlemmar som vi kunde presentera vid Representantskapet. För även om vårt medlemsantal totalt minskade så ser vi en tydlig ökning av nya medlemmar som kommer till oss.

Under 2008 var det 1429 personer som ville bli nya medlemmar jämfört med 2007 års 906, en ökning med 58 procent! Varje vecka söker sig mellan 25 och 30 personer till DHR.

Nästa år fortsätter vi vår positiva medlemsutveckling.

Representantskapsmötet på Sommarsol

Under två intensiva oktoberdagar genomfördes på Sommarsol i Vejbystrand förbundets andra representantskapsmöte.

Representantskapsmötena ligger mellan förbundsmötena och har till syfte att ge möjlighet till informationsutbyte och dialog mellan styrelsen och distrikten.

De 24 ledamöterna fick bland annat möjlighet att ta del av och diskutera:

- det pågående arbetet inom områdena tillgänglighet och diskriminering;
- det pågående interna förnyelsearbetet;
- den stadgeenliga behandlingen av verksamhetsplan och budget för 2009 samt;
- verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse för föregående år.

Avslutningsvis besvarade förbundsstyrelsen de i förväg inkomna enkla frågorna.

Öppna Sverige sjösattes

Under mötet skedde en mer officiell start på kampanjen ”Öppna Sverige!” som hade smygstartats redan under sommarens politikervecka i Almedalen.

Under rubriken ”Det pågående inter-

na utvecklingsarbetet” rapporterade de två arbetsgrupperna Förnyelsegruppen och Ekonomigruppen från sitt arbete och sina förslag.

Som vision för förnyelsearbetet och för DHR har vi satt: Nya DHR – det självklara alternativet för personer med nedsatt rörelseförmåga.

Förnyelsegruppen har, efter genomgång av tidigare undersökningar och utredningar kring DHRs framtid, kommit fram till följande tre mål Fler medlemmar - Inre förnyelse - Tydligt utåtriktat arbete, vilka i sin tur hade olika delmål.

Ekonomigruppen har identifierat fyra viktiga block att arbeta vidare med:

- Medlemsstock – Målgrupp
- Tydlighet – Information – SHT
- Kapitalförvaltning
- Marknadsföring – samarbeten

Ekonomigruppen, precis som förnyelsegruppen, rekommenderade att frågan om enhetlig medlemsavgift utreds, dels inför införande av autogiro men framförallt för att vi tydligare skall kunna marknadsföra medlemskapet i DHR på ett enhetligt och tydligt sätt.

Vidare presenterades och diskuterades förbundsstyrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 2009.

Under representantskapet prövades också en ny modell för dialog, nämligen Åsiktstorg vilket innebar att ledamöterna under ca 1,5 timme kunde diskutera fyra olika ämnen med tillhörande frågeställningar med förbundsstyrelsen och förbundskansliets personal. De fyra ämnena var:

1. Utåtriktat intressepolitiskt arbete
2. Medlemsvärvning och enhetlig medlemsavgift
3. Policy för samarbeten av olika slag
4. Samarbete mellan DHR och Unga Rörelsehindrade.

Mötet besöktes också av Annika Åkerberg, HSO, som berättade om konventionen ”mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning”.

Med anledning av den återigen uppblussande debatten om dödshjälp antog representantskapet också ett uttalande i frågan.

Avslutningsvis avtackades Jamie Boling som valt att avgå från förbundsstyrelsen.

Genom ett fyllnadsval ersattes Jamie av **Jahn Strid** från Strömsund.

Representantskapet sätter igång gröna vägen - Öppna Sverige!

Opinionsbildning

och SHTs **nya hemsidor** såg dagens ljus efter ett omfattande utvecklingsarbete.

Där med fick vi ett modernt instrument i vår kommunikation gentemot allmänhet, media, beslutsfattare och inte minst våra medlemmar, avdelningar och distrikt.

Under den första månaden hade sidan 3 300 besök fördelat på 1 974 unika besökare.

Ett år senare är motsvarande siffror 7 835 besök respektive 4 409 unika besökare.

Den nya hemsidan har alltså slagit mycket väl ut och förutom en ny grafisk form med betydligt fler bilder så sparar den nyheter i ett lättöverskådligt arkiv samt innehåller ett kalendarium som visar vad som är på gång i hela DHR-Sverige.

På samma sätt har redaktionen för Svensk Handikapptidskrift fått en riktig **webbtidning** som bara på ett år har blivit en oumbärlig site för den som vill följa vad som händer inom handikappolitiken i stort – och på DHR-nivå.

Den första april erbjöd vi oss att själva utsmycka den nya Citybanan. I det pressmeddelande som gick ut **den 1 april** skrev vi bland annat följande: ”De Handikappades Riksförbund erbjuder sig att stå för utsmyckningen av den nya Citybanans stationer som skall byggas på Södermalm, Centralen och Odenplan.

- Vi bara kände att vi måste göra något, säger förbundsordförande Maria Johansson. Det är ju fullständigt orimligt att man i ett projekt som skall kosta 16 300 000 000 kronor inte har råd med hissar vid varje uppgång eller att brandskyddet består av ett rum med plats för fyra personer som använder rullstol. Läger man därtill barnvagnar och personer som har svårt att gå så förstår man hur oseriöst man ser på brandsäkerheten”.

Pressmeddelandet var naturligtvis ett aprilskämt och påvisade det befängda i att man i ett 16-miljardersprojekt inte anser sig ”ha råd” med ett fullgott brandskydd för personer med nedsatt rörelseförmåga.

Även i Uddevalla marscherades det.

När **Marschen för Tillgänglighet** genomfördes den 24 maj så skedde det samtidigt på inte mindre än 18 orter – många av dessa initierade av deltagarna från den kurs vi genomförde i mars (se sid 9).

Första veckan i juli genomfördes den traditionella **Politikerveckan i Almedalen**, Visby. För DHR var det sjätte gången vi var på plats, men till skillnad från de tidigare gångerna då vi själva arrangerade seminarier/pressträffar så var vi den här gången på plats för att delta på så många olika seminarier som möjligt. Allt med avsikten att personligen möta och påverka så många beslutsfattare som möjligt.

I samband med årets politikervecka i Almedalen startade också förbundsordförande Maria Johansson en egen blogg som omedelbart blev uppmärksammad och dessutom startade DHR tillsammans med Förbundet Unga Rörelsehindrade en kampanj med namnet **”Öppna Sverige!”**. Iklädda iögonfallande gröna t-shirts fanns vi på plats under hela veckan och delade ut flygblad och diskuterade bristen på tillgänglighet i den fysiska miljön och på våra allmänna kommunikationer.

Såväl på plats som i media uppmärksammades vårt krav om att vi måste **”Öppna Sverige!”** och förbundsordförande Maria Johansson fanns med i både TV4 och SvT samt i radiodebatt med jämställdhetsminister Nyamko Sabuni.

Kampanjen **”Öppna Sverige!”** kom senare under hösten att mer officiellt

sjösättas, då i samband med vårt representantskapsmöte på Sommarsol.

Andra veckan i september blev en hektisk vecka då vi både deltog vid den nystartade **mässan ”Ett Bra Liv”** som efterträder det gamla ”Hjultorget” – och dels genomförde ett läger på Bosön tillsammans med förbundet Unga Rörelsehindrade på temat **”Idrott och intressepolitik”**.

På mässan hade vi en gemensam monter med vårt ungdomsförbund men arrangerade också ett välbesökt seminarium om assistanskommitténs förslag.

SHT

Svensk Handikapptidskrift, SHT, hade under året sju utgåvor. Upplagan följer medlemsutvecklingen och var vid årsskiftet 2008/09 totalt 14 114 ex (Att siffran är mindre än det officiella medlemsantalet på sid 16 beror på att familjemedlemmar delar på en tidning). I början av året, med premiär i nummer 2, gjorde vi om utseendet på tidningen. Förutom ny grafisk form trycks tidningen numer på ett tjockare papper (80 g/kvm) som ger förbättrad läsbarhet och finare återgivning av bilder. Reaktionen på den nya formen har varit mycket positiva.

Antalet prenumeranter ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare år (cirka 1 300) men under året har vi startat arbetet för att marknadsföra tidningen. Via mejl och större utskick kommer vi att erbjuda tidningen till en bredare läsekrets. Vi kommer till exempel att finnas med vid mässor och olika evenemang och där med specialerbjudande om att ”prova-sht” till reducerat pris locka nya läsare.

Vi har också påbörjat arbetet med att se över var och vilka (yrkesgrupper, myndigheter, företag och organisationer m m) som skulle kunna vara intresserade av att bli prenumeranter.

Under 2008 lanserades SHTs nya webbtidning.

Redan efter ett halvår kan vi konstatera att webbtidningen har en god tillströmning av läsare som vill hålla sig uppdaterade i handikappolitiska frågor. Webben innehåller förutom dagliga nyheter också artiklar som publicerats ur den tryckta tidningen. Vidare finns debattartiklar och en frågespalt, "Fråga SHT".

Taltidningsversionen av SHT utkom med en upplaga på drygt 160 ex och läses numera på cd och Daisy-system.

Då vår gamla engelska presentationsbroschyr "An Insight into DHR" tog slut så nytrycktes densamma nu med den nya titeln "This is DHR".

Från tryckeriet kom också en **ny värningsfolder** med en portobetald talong om att bli medlem och till julen önskade vi politiker och andra beslutsfattare, samarbetspartners och vänner en God Jul med ett specialframtaget **julkort** som återigen hade temat "Öppna Sverige!"

Tycker du att...

...alla människor ska ha likvärdiga möjligheter till utbildning?
...alla ska ha rätt till en egen bostad?
...alla ska kunna välja restaurang, bank, bibliotek eller biograf?
...alla ska kunna konkurrera om ett arbete på samma villkor?
...att uppförsbacken måste få ett slut?

Det tycker vi också!

Tyvärr ser ju inte verkligheten ut så!
Därför finns vi till!

FÖRBUNDET
UNGA RÖRELSEHINDRADE

Under året togs det också fram en ny värningsfolder och en roll-up som skall användas vid mässor och andra publika arrangemang.

Under året har DHR fortsatt använt sig av företaget Newsdesk för att distribuera våra **pressmeddelanden**. Under 2008 lade vi ut 17 stycken, varje pressmeddelande lästes i snitt av 442 journalister.

Tycker du att...

... alla människor ska ha likvärdiga möjligheter till utbildning?
... alla ska ha rätt till en egen bostad?
... alla ska kunna välja restaurang, bank, bibliotek eller biograf?
... alla ska kunna konkurrera om ett arbete på samma villkor?
... att uppförsbacken måste få ett slut?

Det tycker vi också!

Tyvärr ser ju inte verkligheten ut så!
Därför finns vi till!

www.dhr.se

FÖRBUNDET
UNGA RÖRELSEHINDRADE
www.ungarorelsehindrade.se

Intressepolitiken

Arbetsmarknadsfrågor

Arbetsmarknadspolitikerna präglades under 2008 av förändring, även om tempot var lite lägre än 2007. Arbetsmarknaden som helhet försämrades kraftigt under slutet av året, hur det har påverkat DHRs medlemmar är ännu för tidigt att svara på.

DHR blev under våren 2008 invalt som ersättare i Arbetsförmedlingens nationella råd för arbetslivsriktad rehabilitering.

I maj 2008 uppvaktade vi Arbetsmarknadsdepartementet som en uppföljning till mötet med arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin föregående år. Det huvudsakliga kravet DHR förde fram på mötet var att krafttag måste tas från politiskt håll, när det gäller förändrade attityder till personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

Ett möte genomfördes också med riksdagsledamot Maria Brömster-Lundkvist utifrån Folkpartiets arbete med att ta fram ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program. Även på detta möte betonade DHR vikten av förändrade attityder till personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden samt framförde kravet att lönebidragstaket borde höjas. Under året har DHR deltagit i en arbetsgrupp inom HSO för ta fram en plattform gällande arbetsmarknadsfrågor. Arbetet är i stort sätt klart men plattformen antas först på HSOs årsmöte i maj 2009.

Centrala kurser

I verksamhetsplaneringen för 2008 fanns ett flertal centrala kurser planerade, närmare bestämt nio stycken.

Den första av kurserna som genomfördes var den i början av mars som hade rubriken "Att anordna en Marsch för Tillgänglighet".

Tolv DHR-are från hela landet dök upp med ambitionen att ta med sig kunskap hem om vikten av att arrangera en

I mars anordnades en kurs i konsten att "anordna en Marsch för Tillgänglighet". En bidragande orsak till att antalet marscher ökade så drastisk över hela landet.

tillgänglighetsmarsch och om hur man går till väga rent praktiskt.

I april genomfördes en **träff för aktiva i DHRs Shia-projekt** och i anslutning till "Marschen för tillgänglighet" i maj genomfördes en kurs om **DHRs historia och ideologi**. Kursen tog upp skilda ämnen som tillgänglighet, arbete, etik och grundläggande värderingar.

Kursen inleddes med ett pass om DHRs historia och avslutades med att deltagarna gick "Marschen för tillgänglighet".

I september genomfördes på kansliet en **tillgänglighetskurs** som samlade 15 deltagare från hela landet.

Samma månad genomfördes för andra gången kursen "**Idrott och politik**" på Bosön. På kursen/lägre, riktat till medlemmar under 40 år, varvade vi intressepolitiska diskussioner med idrottsliga "prova-på-aktiviteter" som bågskytte, friidrott, bordtennis m m. Lägre genomfördes tillsammans med Förbundet Unga Rörelsehindrade och SHIF och de intressepolitiska områden som diskuterades var: personlig assistans, "onödig ohälsa", bilstödsfrågor, tillgänglighet och arbetsmarknad.

Av de återstående planerade kurserna ställdes en in på grund av arbetsbelastning medan de övriga tre ställdes in då de – trots en aktiv marknadsföring inte kunde samla fler deltagare än mellan två och sex stycken.

Att så få anmäler sig till kurser i viktiga ämnen är oroande och det finns all anledning att försöka hitta orsakerna till det minskande intresset. Hur vidarebefordras informationen från förbundet ut till de enskilda medlemmarna och hur långt i förväg måste kansliet avisera kurserna för att budskapet skall nå alla intresserade?

Diskrimineringslagstiftning

Under 2008 beslutades det om en ny diskrimineringslag som trädde i kraft 1 januari 2009. Trots förbundets aktiva påverkansarbete om att otillgänglighet ska klassas som diskriminering och den utredningen som föregick propositionen föreslog det så saknades otillgänglighet som diskrimineringsgrund i den slutgiltiga diskrimineringslagen.

Förbundet tog inför den slutliga omröstningen i juni fram ett vykort som tillsändes alla riksdagsledamöter. Den uppmärksammade förbudsskylden "Ej för personer med funktionsnedsättning" togs också fram till detta tillfälle och delades ut utanför riksdagen samma morgon som omröstningen skulle äga rum.

Under juli månad kom EU-kommissionen med ett förslag till antidiskrimineringsdirektiv där det föreslogs att otillgänglighet ska klassas som diskriminering.

DHR arbetade under hösten intensivt

för att påverka direktivets inriktning. Möten genomfördes med europaparlamentariker Inger Segelström som sitter i det utskott som har ansvar för direktivet. En skrivelse lämnades också till Jämställdhets- och integrationsdepartementet med DHRs synpunkter på direktivet inför regeringens förhandlingar inom EU om förslaget. Beslut om ett nytt antidiskrimineringsdirektiv togs aldrig under året utan kommer troligtvis tas under 2009.

Etiska frågor

Dödshjälpfrågorna debatterades flitigt i TV och övrig massmedia under hösten. Bakgrunden var bildandet av nätverket ”Riksdagsmän för dödshjälp” samt Statens medicinsk-etiska råds (SMERs) skrivelse till regeringen angående regler för läkarassisterat självmord. Medlemmarna i DHRs etiska nätverk deltog mycket aktivt i debatten i såväl tidningar, olika konferenser och seminarier som i TV, bland annat i Uppdrag granskning. Vi framförde att man kan leva ett mycket bra liv med funktionsnedsättning om man får den hjälp som behövs, att vi vill ha Livshjälp och inte dödshjälp samt påtalade risken för ett sluttande plan där även icke-döende kan komma att beviljas dödshjälp.

I december påbörjades planeringen av ett nätverk Riskdagsmän mot dödshjälp. Vid bildandet av nätverket (årskiftet 2008/2009) var DHR inbjudet att hålla anförande i riksdagen om vårt ställningstagande i dessa frågor.

”Onödig ohälsa”

Folkhälsoinstitutet har på regeringens uppdrag kartlagt hälsoläget hos personer med funktionsnedsättningar. I slutrapporten ”Onödig ohälsa” konstaterades, att 1/3 av ohälsan är onödig och bland annat beror på bristande tillgänglighet, stillasittande och låg inkomst. Störst är ohälsan bland personer med nedsatt rörelseförmåga. En samverkansgrupp har bildats mellan Folkhälsoinstitutet och handikapprörelsen för fortsatt arbete med dessa frågor. DHRs ordförande ingår i samverkansgruppen.

Rehabilitering

DHR samverkade under året med Socialstyrelsen vid utarbetandet av dess

Vägledning – Samverkan i re/habilitering. Vägledningen är en handbok riktad till personal inom sjukvården. Handboken belyser bland annat problem inom rehabiliteringen, ger förslag på hur samverkan kan förbättras och tydliggör ideologiska aspekter.

Socialförsäkring

Den 1 juli infördes ett antal nya lagar och regler inom sjukförsäkringen, som påverkar den ekonomiska situationen för många av DHRs medlemmar. Arbetsförmågan ska t ex efter 6 månader provas mot hela arbetsmarknaden och över hela landet (den s k Rehabiliteringskedjan), den tillfälliga sjukersättningen upphör, sjukpenningperioderna begränsas, möjligheterna att erhålla sjukpenning och sjukersättning minskar, ersättningsnivåerna ska sänkas o s v. Vissa övergångsregler finns.

DHR är mycket kritiskt till försämringarna inom sjukersättningen och har under året arbetat intensivt med frågan.

Vi har uppvaktat socialförsäkringsministern, tillskrivit alla ledamöter i riksdagens socialförsäkringsutskott inför besluten i riksdagen, vi har sammanträffat med moderaternas talesman i handikappfrågor i socialförsäkringsutskottet och vi har skrivit flera remissyttranden över de olika utredningsförslagen. I samband med att de nya reglerna skulle antas höll DHRs förbundsordförande

inledningsanförandet vid en stor manifestation i juni 2008 utanför Riksdagen, vi kontaktade massmedia och vi deltog tillsammans med HSO i protestupprop över hela landet. Tyvärr klubbades de nya reglerna ändå igenom.

DHRs inställning är att många med nedsatt rörelseförmåga önskar erhålla ett arbete, men att negativa attityder hos arbetsgivare och bristande stöd hos olika myndigheter försvårar detta. Vi ser därför positivt på själva principen i de nya lagarna med att fler personer ska tillhöra arbetsmarknaden.

Däremot tror vi inte, att sänkta nivåer eller indragning av sjukpenning och sjukersättning är rätt väg att gå, vi tror inte heller det kommer leda till att fler erhåller arbete.

De nya reglerna och bakomliggande utredningar tycks utgå från att vi inte vill arbeta. Risken är dessutom stor att allt fler ”faller mellan stolarna” och anses för sjuka för att arbeta men för friska för att erhålla sjukpenning eller sjukersättning.

Personlig assistans/LSS

Inom området kom så LSS-kommitténs slutbetänkande ”Möjlighet att leva som andra” i slutet av augusti månad, efter fyra års utredande av det som först skulle beröra enbart assistansfrågan men som senare kom att utvidgas till att omfatta hela LSS.

DHR tillsammans med en rad andra brukar- och handikapporganisationer hade under resans gång förstätt att de förslag kommittén skulle komma att presentera inte låg i linje med vad vi hade önskat att se. DHR hade under

”Onödig hälsa” hette en rapport ifrån Folkhälsoinstitutet som konstaterade att personer med nedsatt rörelseförmåga var en särskilt utsatt grupp. På Bosön gjorde DHR, SHIF och förbundet Unga Rörelsehindrade vad vi kunde för att få fart på motionsintresset genom vårt läger ”Idrott och politik” i september.

hela utredningstiden en representant i den grupp HSO bildade för att följa utredningsarbete och stöda de experter som utsetts av HSO att delta i utredningsarbetet.

Det mest graverande förslaget kommittén presenterade var ett ”besparings”förslag på drygt 2 miljarder kronor i den statliga assistansersättningen. Vidare upprördes vi över förslaget om att införa en ny insats i LSS - Personlig service med boendestöd – som föreslås ersätta både personlig assistans enligt LSS och ledsagning samtidigt som insatsen föreslås få ett tak på 40 timmar i veckan. Insatsen har över huvudtaget väldigt lite att göra med den modell för personlig service som vi fört fram under många år.

DHR tog initiativ till en första träff i början av september till vilken olika aktörer med intresse i frågan inbjöds för ett första samtal kring möjliga ageranden i samband med remissbesvarandet och i själva remissvaren. Den träffen åtföljdes av flera vid vilka handikapp- och brukarrörelsen diskuterade LSS-kommitténs slutbetänkande, förslag och möjliga konsekvenser. Remisstiden gick ut den 6 februari 2009.

Personlig service

Under 2008 kom slutbetänkandet från Fritt Val-utredningen vilken sedan under året beslutades genomföras i en lagstiftning, Lag (2008:962) om valfrihetssystem, som träder i kraft vid årsskiftet 2008/2009.

När DHR besvarade remissen om fritt val var i vi stora drag positiva till att ett system med fritt val föreslogs införas med möjlighet för brukaren att välja utförare.

Grundtanken i förslagen rimmar väl med de idéer DHR har fört fram under många år som förslag på hur den traditionella hemtjänsten bör utvecklas. Dock

var vi kritiska till att det är ett frivilligt åtagande för kommunerna att välja om de vill införa fritt val inom ”hälso- och sjukvård, äldre/handikappomsorg, LSS samt övrig socialtjänst” eller ej.

Detta frivilliga åtagande för kommunerna förstärker ytterligare de skillnader vi redan ser mellan olika kommuner och landstings sätt att sköta sin verksamhet, skillnader som ger orättvisa förhållanden för enskilda personer utifrån geografiska förutsättningar.

Den personliga service DHR lyft fram i de här sammanhangen är inte synonym med det förslag som LSS-kommittén lade fram i sitt slutbetänkande.

Tillgänglighet

Under september månad höll DHR utbildningsdagar rörande tillgänglighet och användbarhet med tyngdpunkt på lagstiftning och intressepolitik.

Ej för personer med funktionsnedsättning

En fingerad förbudsskylt togs fram i samband med Öppna Sverige-kampanjen.

Kansliet medverkade även vid fler-talet kurser som olika distrikt har hållit under året. Fokus har vid dessa tillfällen främst legat på enkelt avhjälpna hinder.

2008 var året för diskussioner kring illgänglighetsdatabaser. Tillsammans med Handikappförbunden har vi fört en dialog om utformning och nyttjande av dessa. DHR har också följt utvecklingen av Handisams och SKL:s nya verktyg ”E-verktyget”, som är en databas med indikatorer för kommunerna att följa i sitt tillgänglighetsarbete.

DHR har under året i stor utsträckning efterfrågats för råd och stöd av

företag och organisationer vid tillgänglighetsarbete, i dessa sammanhang har vi varit aktiva inom arbetet med Byggklokt på såväl utbildningar som seminarium samt samarbetat med t ex BQR, Boverket och Handisam.

Kommunikationer

Under 2008 beslutades om en EU-förordning om passagerares rättigheter vid flygresor för personer med nedsatt rörelseförmåga. DHR var mycket aktivt i implementeringen av denna förordning genom att delta vid seminarier i Bryssel rörande utformningen av förordningen. Vi medverkade också vid utformningen av utbildningar för personalen vid både Arlanda och Skavsta flygplats.

När förordningen väl trädde i kraft under sommaren genomförde DHR i samarbete med SAS en provflygning för att kontrollera att förordningen efterlevdes.

DHR har även samarbetat med Arlanda Express för att skapa tillgänglig och användbar transfer till huvudstadens flygplats.

2008 påbörjades den statliga kollektivtrafikutredningen, där DHR varit initiativtagare till samarbete med utredaren för att påverka frågan om tillgänglighet och användbarhet samt passagerares rättigheter.

Under hösten höll SKL sina årliga färdtjänstdagar där DHR deltog för att följa kommunernas arbete med färdtjänst. Vi konstaterade även detta år att det finns mycket som behöver förbättras för att färdtjänsten ska uppfylla våra krav.

Utöver detta har DHR samarbetat med bl a Statens Institut för Kommunikations Analys, SIKa, Luftfartstyrelsen och föreningen Bilfria leder för att på olika sätt utveckla tillgängligheten och användbarheten i och till kollektivtrafiken.

Medlemsservice

Som medlem i DHR får man information från förbundet företrädesvis genom de **förbundsnyttssidor** som finns i varje nummer av SHT.

Genom **månadsutskicken** (10 stycken under verksamhetsåret) informeras också medlemmarna om vad som sker och är på gång från förbundet centralt. Månadsutskicken går till alla avdelningar vilka i sin tur har ansvarar för att informationen förs vidare ut till medlemmarna.

Avslutningsvis kan man hämta information via **vår hemsida**. Dels finns numera en vinjett som heter ”På gång” där avdelningar och distrikt själva kan ”annonsera” ut sina möten och aktiviteter, dels kan man under menyraden ”Medlem” hitta ett månadsbrev som beskriver vad som har skett sedan sist och vad som förväntas hända framöver. Här finns också en förteckning över de profilprodukter som har tagits fram liksom information om de medlemsförmåner som finns.

Det samarbete vi har med försäkringsbolaget SalusAnsvar och sättet vi använde vårt medlemsregister anmälades av en medlem till datainspektionen vilken påpekade att vi inte fick använda vårt register på det sätt som skett. Mo-

tivet var att man ansåg medlemskap i en handikappförening vara ”en känslig uppgift som rör personens hälsa”.

Efter påpekandet har vi ändrat texten på vår inträdesblankett. **Samarbetet med SalusAnsvar fortsätter** då nära 500 medlemmar har tecknat mycket förmånliga anpassade försäkringar, formerna för hur dessa förmåner skall marknadsföras ses över.

Under året har ett avtal med **hjälpmedelsföretaget Etac** skrivits som ger DHR-medlemmar 15 procents rabatt på ”Smarta produkter i vardagen” d v s duschstolar, käppar, rollatorer, ramper, träningsredskap, bestick, flasköppnare och mycket mera.

Medlemförmånerna om rabatterat boende på **Scandic-hotellen, nybilsrabatten på vissa bilmärken, medlemsrabatten på Svanbacken strandhotell** samt möjligheten att boka våra två lägenheter på **kurhotellet Mar y Sol** kvarstår som tidigare.

Gratis juridisk rådgivning

DHRs medlemmar har också förmånen att kostnadsfritt kunna få **juridisk rådgivning ifrån Brukarstödcentra Västerbotten** (BSC) som drivs av DHR i samarbete med NHR och HSO Västerbotten.

På BSC arbetar man med individuellt stöd inom rättighetslagstiftningen för människor med funktionsnedsätt-

ning. De som arbetar på BSC är jurister och har egen erfarenhet av funktionsnedsättning.

En gång per vecka, på onsdag eftermiddagar har BSC telefonrådgivning för DHR-medlemmar från hela landet. Man kan då få råd och vägledning inom områdena: Assistansersättning (LASS), Bilstöd, Bostadsanpassning, Färdtjänst, Handikappersättning, Hjälpmedel, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Vårdbidrag, Särskild bostad eller Hjälp i hemmet.

Under året vände sig 63 medlemmar från DHR till BSC på telefonrådgivningen. Dessa personer hade frågor inom 73 områden, d v s en person kan ibland ha frågor inom fler än ett område. De områden som genererade flest frågor har varit assistansersättning, olika LSS-insatser, bilstöd och handikappersättning.

På Brukarstödcentra Västerbotten har under en tidsperiod tre stycken jurister varit anställda.

I början av år 2008 slutade Josefin Mikaelsson sin tjänst på grund av bl a den ekonomiska situationen för verksamheten. Kvar i verksamheten finns Maria Persson och Sophie Karlsson.

Under året hade DHR-kansliet i Stockholm också ett par ”Studiebesök” från distrikt och avdelningar.

Bland annat slogs ett nytt besöksrekord då 37 medlemmar från Markarydsavdelningen kom på kaffe och kort information på kansliet.

Avslutningsvis tog förbundet återigen fram en Almanacka inför 2009 vilken förutom sedvanliga uppgifter om det kommande året också innehöll drygt 20 sidor med information om DHR och var man kan vända sig för att få samhällsservice.

Under hösten besöktes kansliet av 37 medlemmar ifrån avdelningen i Markaryd som förutom information om arbetet i förbundsstyrelsen och på kansliet också fick kaffe.

Internationellt arbete

Norden

Inom det nordiska samarbetet, Nordiska Handikappförbundet, NHF hölls två styrelsemöten, ett i maj i Stockholm och ett i september i Helsingfors.

I samband med vårens styrelsemöte i Stockholm hölls ett seminarium på temat ”Handikappforskning – Handikappprörelse, var mötas de två?” under vilket professor vid Center for Disability Studies, University of Iceland, Rannveig Traustadottir provocerande ställde frågan varför handikappprörelsen är så ointresserad av handikappforskningen

Övriga diskussionsinledare var Peter Anderberg, teknologie doktor från Certec i Lund, Anders Gustavsson, professor i pedagogik vid handikappforskningen, Stockholms universitet samt Susanne Berg och Hans von Axelson – den senare representerande Handisam.

Höstens styrelsemöte hölls i Helsingfors i september och i samband med det gavs en föreläsning av Invalidförbundets nybyggda lokaler.

SHIA-samarbetet

Partnerskapsprojekten inom ramen för Shia löper på. Vi är fortfarande inne i den ramansökningsperiod som löper 2007–2009.

Våra samarbeten har skett i **Tanzania** där vi bedriver flera projekt. Två handlar om stöd i organisationsuppbyggnad till vår systerorganisation CHAWATA centralt och regionalt i Dar es Salaam, ett annat ger stöd till flickor i Kageraprovinns och projektet i Rukwa med stöd till kvinnor har avslutats under 2008.

I **Etiopien** har vi i ”ENAPHs Kvinnovinge” ett projekt som syftar till att stärka kvinnorna i organisationen. Under hösten kom signaler om att den etiopiska regeringen planerade att kriminali-

sera alla organisationer som arbetar med frågor som rör demokrati och Mänskliga rättigheter för barn, kvinnor och personer med funktionsnedsättningar. Straffen skulle kunna medföra upp till 15 års fängelse och dessutom skulle endast 10 % av kostnaderna för verksamheten få finansieras via bistånd.

Beslutet genomdrevs vid årsskiftet och detta har givetvis påverkat vårt projekt och stor oro finns för hur de ska kunna bedrivas fortsättningsvis.

I **Novgorod, Ryssland** deltar vi i organisationsbyggnad och i **Sri Lanka** samarbetar vi med två liknande projekt samt ett som bygger en central samarbetsorganisation.

Projekten ovan bedrivs av distrikten i Jämtland, Södermanland och Örebro samt av Unga Rörelsehindrade på DHRs uppdrag. Några drivs av DHR centralt.

Under året hade vi besök från våra partners i flera av de aktuella projekten. Dessutom var representanter från Jämtland och avslutade kvinnoprojektet i Rukwa, två representanter deltog vid CHAWATAs kongress i december och vi gjorde ett besök i Sri Lanka då utvärderingsinstrumentet Otagonen utfördes på en av våra partners.

DHRs förbundskansli samt Södermanlands DHR-distrikt besöktes i februari av ordförande och förbundssekreteraren i Kvinnovingen av ENAPH (Ethiopian National Association of the Physically Handicapped.) I november besökte vi i vår tur Kvinnovingen i Etiopien.

Europeiskt samarbete

Många av de frågorna som DHR driver beslutas numera på europisk nivå som tex kommunikationer och diskrimi-

neringsfrågor. Därför har DHR under 2008 intensiverat bevakningen vad som händer inom EU.

En stor uppgift är också att se till att beslut som tas inom EU genomförs på ett bra sätt i Sverige, ett exempel på det är flygdirektivet som trädde i kraft i juli och ger rätt till assistans på alla flygplatser inom EU.

Övrigt

DHR deltar i det globala arbetet inom ISO som arbetar med framtagande av vissa för oss viktiga standardiseringsnormer kring specialfordon och i byggd miljö.

TK-498 står för ”Tillgänglighet till vägfordon för personer med begränsad rörlighet”

Målet har varit att det under 2008 skulle arbetas fram förslag till ISO-standard om utformning av personbilar lämpliga för personer med begränsad rörlighet.

Bilarna kan vara personbilar av sedanmodeller, småbussar eller minivans för privat bruk eller för användning i yrkesmässig trafik, exempelvis taxi- och färdtjänsttrafik, sjukresor, omsorgsresor och skolresor. Detta arbete ska slutföras under 2009.

Vi har deltagit i två internationella sammanträden, ett i Paris och ett i Stockholm samt fyra sammanträden i den svenska kommittén.

Det svenska förslaget till standard finns idag redan i praktiken i rullstols-taxi-konceptet i Stockholm sedan den första oktober 2008.

Yttranden och synpunkter

Ändring av Socialstyrelsens Föreskrifter om användning av begrepp och termer inom vård och omsorg. Synpunkter till HSO. Jan.

Införande av en rehabiliteringskedja. Ds 2008:3. Synpunkter till Socialdepartementet. Feb.

Ettårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning. PM S2007/11088/SF. Ds 2008:4. Synpunkter till Socialdepartementet. Feb.

Gemensamt Handikapp/tillgänglighetsråd Vägverket/Banverket. Vägverket. Feb.

Socialstyrelsens handbok: Samverkan i re/habilitering – Grundläggande tankar och värderingar. Synpunkter till Socialstyrelsen. Mars.

Från sjukförsäkring till arbete. PM S2008/1245/SF. Ds 2008:14. Synpunkter till Socialdepartementet. April.

En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete. Regeringens proposition 2007/08:136. Synpunkter till ledamöterna i riksdagens socialförsäkringsutskott. April.

Arbetsmiljöverkets övervägande att införa förbud att lyfta personer med nedsatt rörlighet. AIST 2007/5851 Arbetsmiljöverket. April.

Försäkringskassan Beslutsunderlag/konsekvensutredning inför förslag till Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1993:24) om assistansersättning. Maj.

Nationellt handlingsprogram för kollektivtrafikens långsiktiga utveckling. N2007/10433/TR Näringsdepartementet. Maj.

LOV att välja - Lag om valfritt system. SOU 2008:15. Synpunkter till Socialdepartementet. Maj.

Ledighetsrätt för personer som arbetar med stöd av särskilda regler om sjukersättning. PM A2008/1463/ARM. Synpunkter till arbetsmarknadsdepartementet. Maj.

Förslag till föreskrifter och allmänna råd om gränsdragning mellan hälso- och sjukvård och egenvård. Synpunkter i samarbete med IfA till Socialstyrelsen. Juni.

Konsekvensutredning för föreskrift om parkeringstillstånd för rörelsehindrade. TR 10 A 2007:13770. Vägverket. Juni.

Etisk bedömning av nya metoder i vården. Ds 2008:47. Synpunkter till Socialdepartementet. Okt.

Byggprocessutredningens betänkande Bygg – helt enkelt. SOU 2008:68 Miljödepartementet. Okt.

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifiering av fristående sakkunniga kontrollanter av tillgänglighet. Boverket. Nov.

Förslag till ändringar i vägledning 2003:6 om assistansersättning. Synpunkter till Försäkringskassan. Nov.

Nya och ändrade föreskrifter om bilars, släpvagnars och motorredskaps beskaftenhet och utrustning. Vägverket. Dec.

Handbok om information och journalöverföring. Synpunkter till Socialstyrelsen. Dec.

Förbundskansliet

Förbundskansliets uppgift är att verkställa beslut som fattas av förbundsstyrelse, arbetsutskott, förbundsordförande och övriga förtroendemannaorgan. Kansliets arbete har varit inriktat på stöd till distrikt, avdelningar och enskilda medlemmar. Stödet till avdelningarna har i huvudsak kanaliseras via distrikten.

Kansliets bemanning bestod vid årets slut av 15,5 heltidstjänster fördelat på 17 personer. Därutöver är två personer anställda vid brukarstödcentret i Umeå.

Trycket på kansliet från allmänhet, medlemmar och media är fortsatt stort.

Som ett resultat av de förändringar som skett och som aviserats från regeringshåll inom socialförsäkringsområdet har förbundskansliet under verksamhetsåret fått ett ökat antal frågor som rör socialförsäkringar.

På samma sätt innebar LSS-kommitténs förslag om besparingar på assistansen i miljardklassen många samtal och e-post från många oroliga assistansberättigade.

Den med jämna mellanrum uppblåsande diskussionen om aktiv dödshjälp genererar många samtal och e-post från studerande, massmedia och allmänhet.

Trots att syftet med den nya hemsidan delvis är att man där skall kunna hämta informationen för att på så sätt avlasta kansliet har det ökande antalet besökare på hemsidan (vilket i sig är mycket glädjande) gjort att antalet e-post snarare ökar än minskar.

Avtalet med företagsmassage har fortlöpt liksom tidigare år med möjlighet till 30 minuters massage vid två tillfällen per månad. Även avtalet med företagshälsovården Previa AB har också fortlöpt.

Under året har 12 MBL-förhandlingar genomförts med Unionens fackklubb vid DHR:s förbundskansli och DHR Stockholms läns distriktskansli.

Kansliets personal 2008

Förbundssekreterare: Roland Håkansson (fr o m 1/8 halvtid)

Sekreterare (t o m 12/10), Susanne Wettby

Administrativ samordnare/personalhandläggare (fr o m 13/10): Susanne Wettby

Personalhandläggare: Ida Pousette t o m (14 /4)

Sekreterare: Angelica Engmarker (fr o m 15/12)

Ekonom: Rose-Marie Swedén (t o m 30/9)

Ekonom: Frank Lembcke (fr o m 1/11)

Ekonomiassistent: Berit Lindqvist

Reception/administratör: Lillimour Ahlgren

Vaktmästeri: Vincent Ljungqvist

Dataadministratör: Alexander Vyridakis

Medlemsregistret: Erik Wernström

Intressepolitisk avdelning

Utvecklingssekreterare (t o m 12/10), Wenche Willumsen

Ombudsman/intressepolitisk samordnare (fr o m 13/10): Wenche Willumsen

Ombudsmän: Fredrik Canerstam (fr o m 14/4), Karolina Celinska, Barbro Gregorson

Informatör: Lasse Andersson

Svensk Handikappstidskrift, SHT

Ansvarig utgivare och redaktör: Elisabet Geite

Journalist: Albert Martinsson

DHR:s Bidragsstiftelse

Handläggare: Marianne Blomqvist och Rose-Marie Swedén (fr o m 1/10)

Förbundets organisation

Förbundsstyrelsen

Ordförande

Maria Johansson, Stockholm

Ledamöter

Amir Amirrazi, Stockholm

Jamie Bolling, Härnösand, Kassaförvaltare (25/6-24/10)

Nils Duwähl, 1:e vice ordförande, Stockholm

Elsy Fjellborg-Malaska, Kiruna

Ken Gammelgård, Stockholm 2:e vice ordförande

Britt-Marie Gunnarsson, Eksjö

Inger Hoff, Malmö

Rolf Johansson, Åle

Lars Sjunnesson, Kungälv, Kassaförvaltare (t o m 25/6)

Jahn Strid, Strömsund (fr o m 24/10)

Bengt Östling, Sundsvall, Kassaförvaltare (fr o m 12/11)

Under året genomfördes nio protokollförda sammanträden

Arbetsutskottet (AU)

Maria Johansson

Nils Duwähl

Lars Sjunnesson (t o m 25/6)

Jamie Bolling (25/6 - 24/10)

Bengt Östling (fr o m 12/11)

AU sammanträdde 4 gånger under året

Adjungerad från Förbundet Unga Rörelsehindrade

Emelie Felderman

Daniel Pollak, Hägersten

Adjungerad från Föreningen för Kortvuxna, FKV

Gunilla Hyltén-Cavallius

Revisorer

Ordinarie

Arne Pettersson, Visby

Hans Sundqvist, Linköping

Suppleanter

Leif Jonsson, Hudiksvall

Inger Persson, Ånge

Auktoriserad revisor

Catharina Jacobson, Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Stadge- och organisationskommittén, SOK

Boo Fogelberg, Stockholm, *sammankallande*

Ingvar Edin, Eskilstuna

Carina Fasth, Huddinge

Nils-Inge Fakt, Falun

Kerstin Sköld, Norrköping

Valberedning

Frank Lundin, Örebro, *sammankallande*

Birgit Ewertsson, Fjugesta

Marianne Fjellborg, Kiruna

Karl-Gustav Rosborg, Göteborg, suppleant

Guy Lööv, Stockholm, suppleant

Våra nätverk och grupper

Centrala nätverk och grupper

Nätverk för föräldrar med rörelsehinder

Nätverk för arbetsmarknadsfrågor (DAR)

Nätverk för etiska frågor

Referensgrupp kopplad till Vägverkets regionala råd

På distriktsnivå

Nätverk för personer med långvarig smärta

Nätverk för medlemmar över 65 år, Grå Pantrarna

Nätverk för användare av personlig service/hemtjänst

Nätverk för användare av hjälpmedel (inkl ortoser och proteser)

Nätverk för återkommande rehabilitering

Nätverk för socialförsäkringsfrågor

Ovan har angivits vilka av nätverken som genomförts i distriktens regi och vilka förbundet stått för arrangemanget av. Ansökningsprocess gentemot Bidragsstiftelsen och SVCR administreras centralt varefter medel fördelas till distrikten efter ett ansökningsförfarande.

Förnyelsegruppen: Maria Johansson, Elsy Fjellborg-Malaska, Ken Gammelgård, Amir Amirrazi, Roland Håkansson, Lasse Andersson, Emelie Felderman, Daniel Pollak, Carina Fasth (t o m september) och Anna-Maria Valladolid

Ekonomigruppen: Lars Sjunnesson, Jamie Bolling (t o m oktober), Bengt Östling (fr o m oktober), Boo Fogelberg, Sebastian Nikula (t o m september), Rose-Marie Swedén (t o m september), Frank Lembcke (fr o m november), Roland Håkansson och Maria Johansson

Statistik

Antal medlemmar 2008-12-31: 17 310

Antal avdelningar: 171

Antal distrikt: 21

Antal Riksföreningar: Riksföreningen för kortvuxna, FKV

Antal utdelade hederstecken 116 (representerande 25 avdelningar)

Representation

Förbundet är medlem i

Arbetarnas Bildningsförbund, ABF
EIDD Sverige - nationell medlemsorganisation i EIDD - Design for All Europe (tidigare European Institute for Design and Disability)
Folkrörelsernas Arkivförbund
Folkrörelsernas Samarbetsorgan i Lotterifrågor, FSL
Forum – Kvinnor och Funktionshinder
Föreningen Bilfria leder
Handikappförbundens Samarbetsorgan, HSO
Handikapphistoriska Föreningen, HHF*
Kooperationens Förhandlings Organisation, KFO
Nordiska Handikappförbundet, NHF*
Svenska Handikapporganisationers Internationella Biståndsförening, SHIA

Svenska FN-förbundet
(I organisationer markerade med * ingår representant från DHR i styrelsen)

Förbundet är delägare i

Bygg Klokt
Utredningsinstitutet HANDU
Mobilitetscenter

DHR representeras i styrelsen för

EIDD Sverige
Handisams insynsråd
Sophia Nilssons Minnesfond
Stina och John Matssons Minnesfond för sonen Johan
Norrbacka-Eugeniastiftelsen
Stiftelsen för bistånd åt rörelsehindrade i Skåne
Stiftelsen Fokus
Stiftelsen Harry Thulins Minne
SVCR
Driftsstyrelsen för konferens- och rekreationsanläggningen Västerhav på Grötö

Arbets-, samråds- och referensgrupper

ABFs SOFF-grupp
Banverkets nationella tillgänglighetsråd
Boverkets samrådsorgan med Handikappförbunden
Bygg klokets ledningsgrupp

DAR, delegationen för arbetsinriktad rehabilitering
Design för alla.se, projektets styrgrupp, (drivs av EIDD)
European Disability Forum, EDF
Folksams Försäkringskommitté gällande samlingsförsäkringar
Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter (FSA) Brukarråd
Handikappombudsmannens råd, regeringen utser
HSOs arbetsgrupp som följer LSS-kommitténs (f d Assistentkommittén) arbete
HSOs etiska nätverk
HSOs nätverk för arbetsmarknadsfrågor
HSOs nätverk för mänskliga rättigheter
HSOs nätverk för sjukvård
HSOs nätverk för socialförsäkringsfrågor
Justitiedepartementet, Nämnden mot diskriminering
KFO, förhandlingsdelegationen. Arbetsgivarorganisation för i första hand kooperativa företag, ideella organisationer och folkrörelser.
Luftfartsstyrelsens samverkansgrupp Ett flyg för alla
NHF:s färdtjänst i Norden-projekt
Perspektivgruppen Vård- och omsorgstagare inom Socialstyrelsens regeringsuppdrag Nationell informationsstruktur
Post- och telestyrelsen
Postens samarbetsgrupp för service och tillgänglighet
Regeringens Handikappdelegation, regeringen utser
Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm, regeringen utser
Rikstrafiken, rådgivande delegationen
Samhalls råd för handikappfrågor, utses av Samhall
SIS TK/453 och TK/498 referensgrupper
Skolverkets samrådsgrupp
Socialdepartementets arbetsgrupp för ratificering av FN-konventionen om mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning
Socialstyrelsens och Försäkringskassan (via HSO-uppdrag) Referensgrupp för projektet Framtagning av ett instrument för bedömning av behov av personlig assistans
Socialstyrelsens samrådsgrupp för sektorsansvar för handikappolitiken
Socialstyrelsens handikappnämnd
Vägverkets Handikappråd

Förkortningar

BQR	Rådet för Byggkvalitet
DAR	Delegationen för Arbetslivsinriktad Rehabilitering
EIDD	European Institute for Design and Disability
HANDU	Utredningsinstitut ägt av DHR, SDR och SRF
HSO	Handikappförbunden
IfA	Intressegruppen för Assistansberättigade
ISO	Internationella standardiseringsorganisationen
LASS	Lag om assistansersättning
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
NHF	Nordiska Handikappförbundet
NHR	Neurologiskt Handikappades Riksförbund
SIKA	Statens Institut för kommunikationsanalys
SHIA	Solidarity – Human Rights – Inclusion - Accessibility (Svenska Handikapporganisationers Internationella Biståndsförening)
SHT	Svensk Handikapptidskrift
SHIF	Svenska Handikappidrottsförbundet
SIS	Swedish Standards Institute
SDR	Sveriges Dövas Riksförbund
SKL	Sveriges Kommuner och Landsting
SRF	Synskadades Riksförbund
SVCR	Stiftelsen Svenska kommittén för Rehabilitering

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND

Org. Nr. 802000-6352

ÅRSREDOVISNING

Styrelsen för De Handikappades Riksförbund får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2008-01-01 - 2008-12-31.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

De Handikappades Riksförbund är en ideell, demokratisk organisation som skall verka för att personer med nedsatt rörelseförmåga blir fullt jämställda, jämlika och delaktiga i samhället. Förbundet har också till uppgift att bedriva opinionsbildning och information kring frågor som berör personer med nedsatt rörelseförmåga.

Väsentliga händelser under året

Intressepolitiskt var det tre frågor som kom att dominera verksamhetsåret. De nya lagar inom sjukförsäkringen som infördes påverkar den ekonomiska situationen för många av DHRs medlemmar och DHR kom därför att arbeta intensivt med frågan under året.

På samma sätt orsakade LSS-kommitténs slutbetänkande "Möjlighet att leva som andra" i augusti stor oro och turbulens bland många av de assistansberättigade då förslaget innefattade miljardbesparingar.

En stor besvikelse var när riksdagen i maj beslutade om en ny diskrimineringslag som, trots DHRs långa påverkansarbete om att otillgänglighet ska klassas som diskriminering, inte kom att innefatta detta utan återigen lades på en utredning.

En positiv följd av detta var att antalet "Marscher för Tillgänglighet" ökade kraftigt – från fyra till 18 orter.

Under året öppnades SHTs och DHRs nya hemsidor efter ett längre utvecklingsarbete i samarbete med en utomstående entreprenör och vid representantskapsmötet i oktober startades kampanjen "Öppna Sverige" som skall pågå till och med år 2010 års utgång. Kampanjen har underrubriken "för tillgänglighet och användbarhet".

Det totala medlemsantalet minskade under året med drygt 1 000 personer vilket självfallet minskade intäkterna. Samtidigt ökade antalet nya medlemmar markant jämfört med året innan.

Under året genomfördes en viss omorganisation av kansliet, bland annat var tjänsten som förbundssekreterare under årets sista fyra månader bara besatt med en halvtid. Kansliets bemanning motsvarade vid årets slut 15,5 heltidstjänster.

Den finanskris som accelererade under hösten innebar att vårt värdepappersinnehav värdemässigt fick skrivas ned med nästan 4 400 tkr.

Resultat och disposition

Beträffande förbundets resultat och ställning hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultat disponeras enligt not 12.

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

RESULTATRÄKNING (Tkr)	Not	2008-01-01- 2008-12-31	2007-01-01- 2007-12-31
<i>Rörelsens intäkter:</i>			
Statsbidrag	1	14 374	14 296
Medlemsavgifter		3 588	3 474
Övriga intäkter	2	5 574	6 221
Arv och Gåvor		1 956	4 935
<i>Summa rörelseintäkter</i>		25 492	28 926
<i>Rörelsens kostnader:</i>			
Personalkostnader	3	- 11 878	- 10 984
Rekreationskostnader	4	- 5 181	- 5 718
Övriga förbundskostnader	5	- 11 518	- 11 350
Avskrivningar	6	- 171	- 240
<i>Summa rörelsekostnader</i>		- 28 748	- 28 292
RÖRELSERESULTAT		- 3 256	634
<i>Finansiella intäkter och kostnader</i>			
Finansiella intäkter	7	1 187	3 342
Finansiella kostnader	7	- 5 899	- 104
<i>Summa finansiella intäkter och kostnader</i>		- 4 712	3 238
RESULTAT EFTER FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER		- 7 968	3 872
REDOVISAT RESULTAT		- 7 968	3 872

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

BALANSRÄKNING (Tkr)	Not	2008-12-31	2007-12-31
Tillgångar			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	6	304	249
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	8	23 716	30 471
Bostadsrätt	9	1 000	1 000
Summa anläggningstillgångar		25 020	31 720
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Kundfordringar		306	286
Övriga fordringar		895	777
Förutbetalda kostnader och uppl intäkter	10	1 360	1 606
Kassa och bank	11	1 499	2 235
Summa omsättningstillgångar		4 060	4 904
SUMMA TILLGÅNGAR		29 080	36 624
Skulder och eget kapital			
<i>Eget kapital</i>			
Eget kapital	12	21 166	29 134
Summa eget kapital		21 166	29 134
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		1 116	210
Övriga kortfristiga skulder		1 113	926
Lån Stiftelsen Erik Pålssons fond		2 000	2 000
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	3 685	4 354
Summa kortfristiga skulder		7 914	7 490
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		29 080	36 624
Ställda säkerheter	14	2 200	2 200
Ansvarsförbindelser	15	1 500	1 500

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

Redovisnings- och värderingsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper oförändrade i förhållande till föregående år.

Redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen och god redovisningssed.

Med hänvisning till Årsredovisningslagen 7 kap. § 3 behöver DHR ej upprätta någon koncernredovisning.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om inte annat anges nedan.

Fordringar upptas till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Bidrag, arv och gåvor redovisas enligt kontantprincipen.

I den mån det på balansdagen finns avtalade men ej erhållna bidrag från organisationer intäktsförs dessa.

Bidrag skuldförs till dess att de utgifter för ändamålet som bidraget skall täcka uppkommer.

Arv och gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid arvs- skiftes- respektive gåvotillfället.

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod.

Övriga redovisningsprinciper framgår av noter till resultat- och balansräkningarna.

Noter	2008	2007
Not 1 Statsbidrag		
Organisationsstöd	9 093	8 478
Stöd till rekreationsanläggningar	5 281	5 818
	14 374	14 296

Stödet till rekreationsanläggningarna har fördelats enligt följande:

Stiftelsen Sommarsol	3 792	4 156
Västerhav	1 389	1 562
DHR:s administrationsbidrag	100	100
	5 281	5 818

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

Not 2	Övriga intäkter	2008	2007
	Erhållna bidrag	818	2 175
	Hysesintäkter	655	503
	Annonsintäkter	890	905
	Övriga intäkter	3 211	2 638
	Summa övriga intäkter	5 574	6 221

Not 3 **Personal**

Medeltalet anställda har under året varit 19,5 (19), varav 12,8 (13) kvinnor.

Sjukfrånvaron har under 2008 uppgått till 2,2 (1,9) procent av den totala arbetstiden och är fördelad på kort (dag 1-14) respektive lång (15 dagar eller längre) sjukfrånvaro enligt nedanstående.

	Kvinnor	Män	Total
Ordinarie arbetstid timmar	22 460	11 952	34 412
Total sjukfrånvaro 2008	505 2,2%	261 2,2%	766 2,2%
Sjukfrånvaro - kort	505 2,2%	261 2,2%	766 2,2%
Sjukfrånvaro - lång	-	-	-
Personalkostnader			
Löner och arvoden ledning	1 412		1 413
Löner och arvoden övriga	5 697		5 833
Sociala kostnader	2 287		2 273
Pensionskostnader	1 627		916
Övriga personalkostnader	855		549
Summa personalkostnader	11 878		10 984

Not 4 **Stöd till rekreationsanläggningar**

Verksamhetsbidrag Stiftelsen Sommarsol	3 792	4 156
Verksamhetsbidrag Västerhav	1 389	1 562
Summa rekreationskostnader	5 181	5 718

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

Not 5	Övriga förbundskostnader	2 008	2 007
	Hyror	3 309	3 279
	Representantskap / Förbundsmöte exkl. pers. kostn.	298	592
	Svensk Handikapptidskrift (SHT)	1 338	1 335
	Fastighetskostnader	131	39
	Distriktsandel	787	584
	Verksamhetsbidrag	675	120
	Avgifter samarbetsorgan	381	444
	Tryckkostnader	153	266
	Datakostnader inkl medlemsregister	796	820
	Rese- och hotellkostnader	944	925
	Övrigt	2 706	2 946
	Summa förbundskostnader	11 518	11 350
Not 6	Avskrivningar	2008	2007
	Ingående anskaffningsvärde	2 660	2 598
	Inköp	226	62
	Försäljningar/utrangeringar	-	-
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärde	2 886	2 660
	Ingående avskrivningar	- 2 411	- 2 171
	Försäljningar/utrangeringar	-	-
	Årets avskrivningar	- 171	- 240
	Utgående ackumulerade avskrivningar	- 2 582	- 2 411
	Utgående planenligt värde	304	249
	Avskrivningar sker enligt plan med 20% på kontorsinventarier och 33% på datautrustning		
Not 7	Finansiella intäkter och kostnader		
	Utdelningar	943	792
	Räntor	103	103
	Realisationsvinster vid försäljning av värdepapper	141	709
	Återbetalning borgensförbindelse Dellenborg	-	1 738
	Summa finansiella intäkter	1 187	3 342
	Räntekostnader	114	51
	Bankkostnader	74	36
	Nedskrivning värdepapper	4 398	
	Realisationsförluster vid försäljning av värdepapper	1 313	17
	Summa finansiella kostnader	5 899	104

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

2008

Not 8	Aktier och andelar	Bokfört värde	Marknadsvärde
	Marknadsnoterade aktier, bokförda till marknadsvärde	23 616	23 616
	Aktier och andelar i intresseföretag	100	100
	Summa aktier och andelar	23 716	23 716

Not 9	Bostadsrätt	Bokfört värde	Bokfört värde
	Los Christianos, Teneriffa	1 000	1 000

Någon värdering har ej gjorts efter köpet 1998-11-30.

Not 10	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2008	2007
	Övriga interimfordringar	1 360	1 606
	Summa	1 360	1 606

Not 11 **Kassa och bank**

Kassa och bank består endast av likvida medel.

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

Not 12 **Eget Kapital**

2008

Årets resultat om -7 968 914 disponeras enligt:	Avsättning	lanspråk- tagande/ omfördelning	Total
U-landfonden	35 881	24 194	11 687
Internationellt arbete			-
Förbundsmöte/rep-skapsfonden	725 000	334 223	390 777
lanspråktagande av eget kapital		8 049 306	- 8 049 306
Marknadsföringsfond		290 362	- 290 362
Förnyelsearbetsfond		15 127	- 15 127
Bodil Öbergs fond		16 583	- 16 583
	760 881	8 729 795	- 7 968 914

Förändring av eget kapital:

	Ing saldo		Disp	Utg saldo
Eget kapital	23 659	-	8 049	15 610
Solidaritetsfonden	1 000			1 000
U-landsfonden	1 041		11	1 052
Internationellt arbete	400			400
Bodil Öbergs fond	44	-	16	28
Kerstin Denkers fond	61			61
Sommargårdsfonden	315			315
Barn och Ungdomsfonden	14			14
Förbundsmöte/rep-skapsfond	1 109		391	1 500
Norrbacka-Eugenia, DHR:s historia	145			145
Marknadsföringsfond	346	-	290	56
Förnyelsearbetsfond	1 000	-	15	985
Summa eget kapital	29 134	-	7 968	21 166

Not 13 **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter**

2008

2007

Uppl sem löner	899	984
Övr interimsskulder	2 786	3 370
Summa	3 685	4 354

Not 14 **Ställda säkerheter**

Ställd säkerhet för checkräkningskredit på 2 200 tkr (utnyttjad 2 000 tkr)

Not 15 **Ansvarsförbindelser**

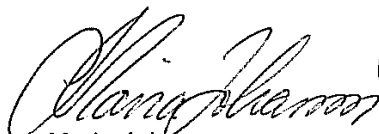
Avser borgen för Stiftelsen Sommarsols checkräkningskredit om 1 500 tkr hos Sparbanken Gripen.

DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

Kassaflödesanalys	2008-12-31	2007-12-31
① Internt tillförda medel		
Rörelseresultat exkl avskrivningar	-3 085	874
Justering för poster som ej ingår i kassaflöde	0	51
+/- Rearesultat	-1 172	692
Finansnetto	Not 7 858	2 546
	-3 399	4 163
② Externt tillförda medel		
Försäljning fastighet	0	0
Försäljning inventarier	0	0
Nettoinvesteringar av värdepapper	2357	-3647
	2 357	-3 647
③ Använda medel		
Nettoinvesteringar av inventarier	Not 6 -226	-62
	-226	-62
④ Förändring av rörelsekapital		
Kundfordringar	-20	32
Övr kortfr fordr	128	267
Kortfristiga skulder	424	-860
	532	-561
⑤ Förändring av likvida medel	Not 11	-107
	-736	-107
		-629
Likvida medel vid årets början:		
Kassa och bank	2 235	2 342
Likvida medel vid årets slut:		
Kassa och bank	1 499	2 235
Förändring av likvida medel	Not 11	-107
	-736	-107

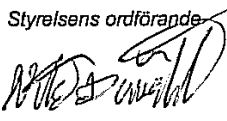
DE HANDIKAPPADES RIKSFÖRBUND
Org. Nr. 802000-6352

Stockholm den 7 april 2009

Maria Johansson
Styrelsens ordförande

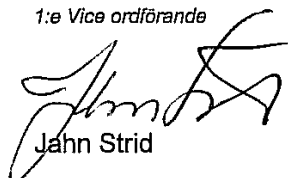

Rolf Johansson

Britt-Marie Gunnarsson

Nils Duwähl
1:e Vice ordförande

Inger Hoff

Elsy Fjellborg Malaska

Jahn Strid

Lars Sjunnesson

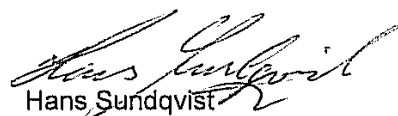

Ken Gammelgård
2:e Vice ordförande

Amir Amirrazi

Bengt Östling
Kassaförvaltare

Vår revisionsberättelse har avgivits den 22 juni 2009

Arne Pettersson

Hans Sundqvist

Catharina Jacobson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till Förbundsåret 2009 i De Handikappades Riksförbund

Org nr 802000-6352

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i De Handikappades Riksförbund för år 2008. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsred i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen gjort när den upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i förbundet för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har handlat i strid med årsredovisningslagen eller förbundets stadgar. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

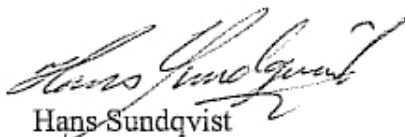
Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Styrelsens ledamöter har enligt vår bedömning inte handlat i strid med förbundets stadgar. Vi tillstyrker att Förbundsåret fastställer resultaträkningen och balansräkningen för förbundet och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

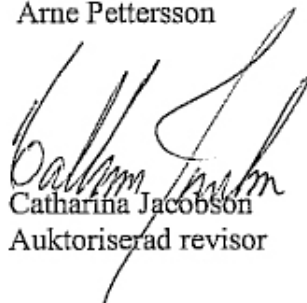
Stockholm den 22 juni 2009

Arne Pettersson

Hans Sundqvist

Catharina Jacobson

Auktoriserad revisor

De Handikappades Riksförbund
Katrinebergsvägen 6
Box 47305, 100 74 STOCKHOLM